

Cerebral Parese-foreningen

Merknad til statsbudsjettet 2016

Til Arbeid og sosialkomiteen
Fra Cerebral Parese Foreningen

Oslo, 19.oktober 2015.

CP-foreningens krav

- * at Jobbstrategien utvides til å bli en handlingsplan for inkludering av funksjonshemmede uavhengig av alder og ytelse.**
- * at det opprettes 2000 nye tiltaksplasser for personer med nedsatt arbeidsevne.**
- * at satsningen på arbeidsmarkeditiltak i ordinært arbeidsliv ikke skal gå på bekostning av varige tilrettelagte arbeidsplasser i skjermet virksomhet.**
- * at den nye varige lønnstilskuddsordningen også skal inkludere personer som av medisinske årsaker må jobbe redusert.**
- * at det nye forslåtte inkluderingstilskuddet kan benyttes til å kompensere for tilrettelegging i form av for fleksibel/reduisert arbeidstid.**
- * at funksjonsassistentordningen utvides til og også gjelde personer med kognitive funksjonsnedsettelse.**
- * at NAV blir mer brukerorientert og arbeidsrettet.**
- * at utdanning styrkes som et arbeidsrettet tiltak.**

Vedlagt følger begrunnelse for våre krav:

Bakgrunn for CP-foreningens innspill

CP-foreningen har i 2015 arbeidet med et 1-årig prosjekt om arbeid.

Med utgangspunkt i personer med CP sine egne erfaringer har vi diskutert og kommet fram til virkemidler som kan bidra til at flere med funksjonsnedsettelse kan komme i arbeid og beholde arbeidstilknytningen lengst mulig. Våre innspill til budsjettforslaget til Arbeid- og sosialkomiteen tar utgangspunkt i våre funn, hovedsakelig fra en spørreundersøkelse som vi gjennomførte i september 2015 blant våre medlemmer mellom 30 og 50 år. (Svarprosenten på denne undersøkelsen var på 45 prosent, 134 personer deltok).

Flere med funksjonsnedsettelse i arbeid

Del 1, regjeringens mål og satsningsområder.

Forslaget til statsbudsjettet for 2016 viser til en omfattende tiltakspakke for å møte en økende arbeidsledighet. CP foreningen er positive til en tiltakspakke, men vi frykter at tiltakene som skal settes i gang kan gå utover regjeringens ambisjoner og de konkrete målsetningene med å få flere funksjonshemmede i arbeid. Det er alt for mange (87.000 ifølge tall fra BUFDIR) som i dag står ufrivillig utenfor arbeidslivet. Av de som deltok i vår spørreundersøkelse var 39 prosent uten arbeid. 73 prosent av disse hadde vært i arbeid tidligere og av dem igjen oppgav 64 prosent at de gjerne vil

tilbake til arbeidslivet. Til tross for høyere arbeidsledighet og tiltakspakker, krever CP-foreningen at det fortsatt satses på å flere personer med funksjonsnedsettelse i arbeid. Det er viktig og både prioritere tiltak for å rekruttere flere inn i arbeidslivet og tiltak som sikrer fastholdelse av arbeid. Vi ber om at Jobbstrategien utvides til å bli en handlingsplan for inkludering av funksjonshemmede uavhengig av alder og ytelse.

Arbeidsmarkedstiltak: ordinært arbeidsliv vs. skjermet virksomhet

Programkategori 09.30 Arbeidsmarkedstiltak

CP-foreningen er enig i at dagens tiltaksstruktur er komplisert og uoversiktlig og derfor er vi enig i mange av tiltakene som foreslås på å forenkle og endre regelverket. Likevel vil vi kommentere noen av prioriteringene, fordi vi er redd de kan slå ut uheldig for vår gruppe.

* Det er for lang ventetid på å få tiltaksplass. Selv om ventetiden har blitt redusert de siste årene, var den på gjennomsnittlig 433 dager i 2014 (referanse side 114 i budsjettinnstillingen). CP-foreningen vil derfor foreslå å øke antall tiltaksplasser med 2000 for 2016.

* Det er riktig å styrke tiltak i retning av ordinært arbeidsliv. Samtidig ønsker vi ikke at dette skal gå på bekostning av de som i dag har varig tilrettelagte arbeidsplasser i skjermet virksomhet. I følge vår spørreundersøkelse har 29 prosent av de som er i arbeid i dag varige tilrettelagte arbeidsplasser. De færreste ser for seg en «overgang» til ordinært lønnsarbeid og oppga at de alltid ville ha behov for varig tilrettelagt arbeid.

* Spørreundersøkelsen viste også at det er flere som ikke har mulighet til å jobbe pga. helsemessige årsaker. Derfor er det svært viktig at det satses på ulike dagtilbud og alternativer til ordinært lønnsarbeid.

Kompensasjon for redusert /fleksibel arbeidstid

Programkategori 09.30 Arbeidsmarkedstiltak.

Av de som jobber i ordinært lønnsarbeid oppgir 66 prosent av de som svarte på undersøkelsen vår at de jobber deltid og den største gruppen oppgir at de jobber mellom 41-60 prosent. Den optimale arbeidstidsordningen for mange kan se ut å være i jobb 3-4 dager i uka. Det er uten tvil helsemessige årsaker til at mange ikke har mulighet til å jobbe fulltid. Tretthet (fatigue) og senskader er godt dokumentert blant personer med CP og for å være like produktive som andre, trenger man mer tid til å hvile, «hente seg inn igjen», delta på trening og ulike behandlinger osv.

Dette forteller oss at tilgang på deltidsstillinger, mulighet til å kunne jobbe redusert, samt at ulike former for inntektssikring er viktig.

Når det gjelder inntektssikring er det slik at flere i gruppen som beskrevet over havner mellom ulike kompensasjonsordninger. Ikke alle har krav på eller har behov for en gradert uføretrygd. Ikke alle har opparbeidet seg pensjonsrettigheter. Og slik vi tolker det blir det også vanskeligere framover å komme inn under en varig lønnstilskuddsordning der formålet er å kompensere arbeidsgivere for arbeidstakernes lavere produktivitet framfor redusert arbeidstid. Vi ber derfor komiteen vurdere regelverket for varig lønnstilskudd, slik at det også inkluderer personer som av medisinske årsaker (varige årsaker, da CP er en medfødt diagnose) trenger å jobbe redusert for å komme i arbeid eller beholde arbeidet sitt. Dette mener vi kan motvirke overgang til uføretrygd.

Det er også mange arbeidstakere med CP som kan jobbe tilnærmet 100 %, men som har behov for ulike tilretteleggingsordninger og tilpasninger på arbeidsplassen. Derfor er vi positive til intensjonene om bedre oppfølging av IA-avtalen (delmål 2) og at dagens tilretteleggingsgarantiordning skal erstattes med en ny og bedre tilretteleggings- og oppfølgingsavtale.

I følge vår spørreundersøkelse er fleksibel arbeidstid og fleksible arbeidsforhold det som settes høyest. De som er i et ansettelsesforhold vektlegger viktigheten av dette og de som ikke er i arbeid, men som har vært det tidligere, vurderer mangel på fleksibilitet som en av de viktigste årsakene til at de ikke lenger er i jobb. Enkelte arbeidstakere med CP kan ha behov for en fleksibilitet utover det som er i varetatt gjennom arbeidsmiljøloven. Derfor er vi positive til kompensasjonsordninger som kan redusere arbeidsgivernes risiko og tap og som kan stimulere arbeidsgivere til og både rekruttere og beholde flere med funksjonsnedsettelse. Vi håper blant annet at det nye forslåtte inkluderingstilskuddet også kan kompensere for tilrettelegging i form av redusert eller fleksibel arbeidstid.

Utvidelse av funksjonsassistentordningen

Kap. 634, post 79

CP-foreningen er positive til at funksjonsassistentordningen er foreslått videreført og styrket i årets budsjettinnstilling. I vår spørreundersøkelse oppgir veldig få å ha en funksjonsassistent. Dette tolker vi som at ordningen er for lite kjent og brukt.

CP-foreningen ber komiteen vurdere å utvide denne ordningen ytterligere. I dag er det kun personer med fysiske funksjonsnedsettelse som er innenfor ordningen. Enkelte arbeidssøkere med CP har ikke bare behov for praktisk hjelp og fysisk tilrettelegging på arbeidsplassen. Noen arbeidssøkere og også personer som er i en arbeidssituasjon har også kognitive utfordringer. Kognitive vansker er ikke alltid så synlige og krever annen type oppfølging. Ved å få innvilget assistanse til for eksempel enkle organiserings- og sorteringsoppgaver på arbeidsplassen, kan dette for den enkelte ha stor betydning for muligheten til å kunne komme seg i arbeid og for å holde lenger ut i arbeidslivet.

Styrking av NAV

Programkategori 09.10 Administrasjon av arbeids- og velferdspolitikken.

Kommende stortingsmelding om videreutvikling av arbeids- og velferdspolitikken

CP-foreningen har forventninger til oppfølgingen av Vångeng-utvalget (ekspertgruppen) og arbeidet med å gjøre NAV mer arbeidsrettet. Vi vil komme med innspill til stortingsmeldingen som skal legges fram våren 2016 og som skal omhandle en videreutvikling av arbeids- og velferdsforvaltningen. Våre innspill vil vektlegge tiltak som styrker den enkeltes mulighet til å bli sett og hørt, møtt med respekt, få tettere oppfølging og få mer hjelp i form av individuelle, konkrete og mer treffsikre tilretteleggingstiltak. Selv om vi etterlyser flere tiltaksplasser, er vi selvsagt opptatt av å forbedre kvaliteten på tiltakene, slik at vi oppnår en reell sysselsettingseffekt og hindre at enkelte går fra tiltak til tiltak.

Vi støtter opp ekspertgruppens forslag om å gi NAV kontorene større lokal frihet til å tilpasse tjenester til brukerens behov. Vi håper dette muliggjør mer bruk av skjønn, da vi i dag erfarer at manglende fleksibilitet (mellom ordninger) og et stivbent byråkrati skaper unødvendige barrierer og frustrasjon.

Vi vil selvsagt støtte opp om tiltak som styrker samarbeidet mellom NAV, arbeidsgivere og arbeidstakere og vi vil også framheve viktigheten av kompetanse- og spesialistmiljøer som for eksempel Sunnaas og NAV kompetansesenter for deltagelse og tilrettelegging.

CP-foreningen har, gjennom vårt prosjekt, fått mange positive tilbakemeldinger fra medlemmer som har vært på arbeidsevnevurderingsopphold på slike tverrfaglige rehabiliteringsinstitusjoner. Blant annet får personer med kognitive vansker tilbud om en nevropsykologisk utredning (test), samt hjelp til å tolke og bearbeide resultatene. Dette har stor betydning for å kunne gi personer med CP riktig oppfølging og helt konkrete råd på hva man trenger av tilretteleggingstiltak.

CP-foreningen forventer ikke at den enkelte saksbehandler på de lokale NAV-kontorene skal ha

inngående kunnskaper om CP som diagnose og utfordringer knyttet til den, men vi forventer at de lokale NAV kontorene nyttiggjør seg av den dokumentasjonen og kompetansen som disse spesialistmiljøene innehar. Vi oppfordrer til mer kontakt og samarbeid.

Utdanning som arbeidsrettet tiltak

CP-foreningen støtter FFO og unge Funksjonshemmede i å styrke utdannings om et arbeidsrettet tiltak. Utdanning er svært viktig i for at ungdom med funksjonsnedsettelse skal komme i jobb. Vi støtter opp kravet om at 26 årsgrensen for å få utdanning som arbeidsrettet tiltak oppheves og at man kan få støtte til utdanning som har en varighet utover 3 år.